

10-1986671
KRAJ MORA U OSTIJI

Pustite me da sedim, sedim gledajući more, uvalač pred krčmom u pluća srebrni vazduh [čist]

Još je za proleće rano, ali ovde već gori u očima Rimljanki čarobni sunčev disk.

Još je za proleće rano, još se na vile čeka, kuglofi pinija nebo drže ko korintski stub,

Pustite me da sedim ovde do kraja veka, treba da zaklucna neko i ljubav stupi tu.

More spokojno, tiho, more se trza i plavi, gledam s Kamparijem rujnim čudo sveta. Dajte da s januarskim prolećem veridbu slavim a ja da se pak vratim mlađi za hiljadu leta.

10-199802887
GRGEČI

U jazu se greju urgeči, sunce navrće vodu i pozlaćuje im peraja na leđima. Kada su najopijeniji, dovoljno je lagano poći među njih udićom i onaj najlepši se koprcu na najlonskom kanapju nad razbježenim ogledalom vode. Zlato se rasprskava, voda plače. Iz šake ti šikće kap krvi od malog uboda.

10-199803143
ŽENE S POMORANŽAMA

Devojke idu kolomadam i žene s pomorandžama, muškarci ih presecaju pogledima, rasprskava se žuti sok sunca, slabima podrhtavaju kapci kad piju iz čaša [vatrenu vodu, prijatelj mi recituje Mahu i Volkera, sećamo se svi, kad iz dubine zemlje izronjava pradaavno sećanje urelih uspomena.

O malo srce, koje treperiš bez krila u prolećnom vazduhu, sve ljubavi Jirži Volkera stoje kraj nas, sa zrelim pomorandžama, s očima planetarnih okružnica, svet izgleda bez ijedne ranice,

jan pilarž

KAMENU, ŠTA JE U TEBI

devojke idu u šetnju a sladak sok prska na usta iz rasečenih pomorandži.

Upotrebite noževne pogleda samo za ljubavne igre — ne za ubijanje nevinih!

10-199803399
VENERA U PARKU

Deset puta je napadao sneg na krilo Venera [u parku a ona s lakim pokretom ga je uvek smela. Ustima njenim prolete je osmeh i dojke [podigle vrhove, nadražena pogledima pešaka i diodrom svetla.

Kamenu, šta je u tebi? Kamenu, Venero, [zemljo! Dozvoli da u te uđem. Otvori preda mnom vrata, da bih sazn'o što čutiš, čim pahiš stihom kremen, čim budiš grud i usta i divlji žbun i paprat?

Igla sa zlatnom niti prolazi! kroz mene poč, zima će okopnit polako u jetkom tugu. A ševa je probila strop i prema nebu nosi vrtoglavicu kipova, njihovu treštavu čežnju [i tugu.

10-199803655
NAPULJSKO PREDGRADJE

Napuljsko predgrađe tujnji kao pregrejan kotao, na uglovima vidiš u redu nezaposlene radnike, a sa svih strana šezdesetospratni američki hotel, sedmo čudo hipercivilizovane tehnike.

Nikakva tuga, samo to, ne što pre samo tebe hvata u vratu vrtoglavica i divlja čežnja kada s brežuljka gledaš u dubinu plavoga neba i u oči pešaka, koje imaju kao projektili [kovinast bljesak.

Prevela sa češkog Biserka RAJČIĆ

JAN PILARZ pripada srednjoj generaciji čeških pesnika. Objavio je zbirke „Okov“ (1948), „Sneg“ (1948), „Radost na zemlji“ (1950), „Zvezda života“ (1953), „Drvo se ne sahranjuje“ (1957), „I otvorila se preda mnom ruža“ (1961), dok zbirka „Svet svi golub“ sa nekoliko izuzetaka obuhvata izbor njegove dotadašnje poezije (1959).

Lirika Jana Pilarža odaje kultivisanog pesnika u čijoj se poeziji nenametljivo prepliće doživljaj prirode, literarne reminiscencije, utisci sa brojnih putovanja, humor i satira. Neguje i slobodni stih i stroge pesničke forme. B. R.

šta, pre ili kasnije, postajemo nesposobni da mislimo bez straha. Duhimo pri pomisli na neko klonuće u kraljevstvu ban-krotstva ili moralna krivica: drhtimo čak toliko da na kraju zbog toga ponekad klonemo, to jest „onesvestimo se“ strahujući da se ne nađemo u rdavom položaju... Suketi i Totu — divnom paru koji dobro poznajete — nepodnošljivo je pomisao da bi jednog dana mogli da budu zatečeni nespremni, da budu iznenađeni i možda „nasamareni“, rastavljeni, osvojeni — pa prema tome lišeni onoga drugog, uhvaćeni u klopku, nemoćni da bilo šta učine: da li ćete im savetovati da padnu u nesvest, da se izbegavaju, da se rastave najzad, preventivno, da bi zauvek izbegli opasnost razdvajanja koje bi im okolnosti nametnule? Ne, naravno, ne biste mogli da idete toliko daleko da im to savetujete; niste pristalica samoubistva. Ali šta to vredi ako vi inače nalazite da je normalno da svako od njih dvoje strahuje od budućnosti, što konkretno znači da zarez od onog drugog, — to jest da stalno oseća potrebu da traži jemstvo, da se oslanja na razne predostrožnosti, pa čak i na obična prećutkivanja, na ograde koje se ne saopštavaju ili na zadnje misli?

ZNAK ZA UZBUNU

Strah je vrtoglavica. Onaj ko ga oseća, pristaje da se stalno plaši samoga sebe. Strepnja je bolest slobode. Sebe se bojim. „Strah me je straha koji zadaje strah“. Strah od krvnika pridružuje se ovde strahu od javnog mnjenja: ako budem mušen ili eskomuniciran, kako ću postati ni nevolju? Ali na kraju krležova, krvnik je nešto što postoji, i ako se može zamisliti da nekome može poći za rukom da se brani ravnodušnošću od govornjaka, ne vidimo za uzvrat kakav bi se vid prezira mogao suprotstaviti nabljanju na kolac ili mučenju ognjurivanjem. Ali tak i da ne idemo tako daleko u razmišljanje. Očigledno, prezira Žan-Fransoa, uvek se nečega treba bojaži; potrebno nam je da se bojimo, inače pređemo preko ulice ispred nekih kola i onda ginemo.“ Drugim rečima, zbog zvonjenja telefona možemo eventualno da se trgemo a da pri tom nemamo razloga da sebi prebacimo da remeti naš život. Ali ako on remeti naše ponašanje

u toku nekoliko trenutaka, strah-uzbuđenje može potpuno da odigra ulogu znaka za uzburu; a među fiziološkim fenomenima koji ga izražavaju ima takvih koji dovode telo u povoljniji položaj za suočavanje sa opasnošću. Šok koji izaziva jedan stvarni događaj ne sadrži, sam po sebi, ništa negativno. Iznenadenost nije klonlost: pravi smah, onaj koji ovde nastojimo da omeđimo i subjizamo, jeste činjeni stav koji se sastoji u tome da tovek unapred klone kako bi se obezbedio od opasnosti da bude iznenađen.

„NE PREKIDAJTE VEZU!“

Ako je strah detinjast (to jest infantiln), on je to znano što, ponašanjinu koja izaziva, udvostručava samu opasnost koju lice kome ona ne da mira nastoji da izbegne: tvatno osuđivanje svojih sopstvenih poduhvata na neuspah otkriva potpuni nedostatak poverenja u sebe. Da li ću moći da živim kao invalid? Da li ću uspeti ponovo da nađem dobro zaposlene ako izgubim ovo koje sećam imam? Da li ću naći druge prijatelje ako me moji sadašnji prijatelji odbace? Da li ću još doživeti ljubav ako me ova žena ostavi?... Odgovor A: „To su lažni problemi! Onoga dana kada mi se to bude desilo, videću već šta sam u stanju da učinim.“ Odgovor B: Tražali po svaku cenu za stabilnom ravnotežom i svim vidovima sigurnosti. Odgovor C: Skratiti vereme koje nas deli od časa u kome će nas snaći nevolja, bilo nespretnim držanjem zbog koga se nagomilavaju pogreške, lapsusi i gafovi koji na kraju dovode do situacije od koje se strahujevo, kada imamo toliko poverenje u sebe da ravan samoubistvu i sastoji se u tome da sami izazovemo nesrećni događaj iako ne bismo više bili izloženi opasnosti da će nas on iznenađiti, kako ne bismo više živeli pod pretnjom da će se on dogoditi u bilo kom trenutku.

Ako se i najmanje držimo neke levičarske ideologije, začinjene, kao što prilici, sa maličke revolucionarnosti, prihvat ćemo odgovor A, jer će nam se buržoaski karakter odgovora B učiniti isto toliko neprihvatljiv koliko i romantičarska apsurdnost odgovora C. Ali zar i to nije romantičizam kada imamo toliko poverenje u sebe da odbacujemo svako predviđanje a svaku predostrožnost, da mislimo najzad da ćemo, ma šta se desilo, uprkos svemu — a možda i sami protiv svih — uvek biti u stanju da nadoknadimo strah i izvuzemo se iz teške situacije?

Ako se i najmanje držimo neke levičarske ideologije, začinjene, kao što prilici, sa maličke revolucionarnosti, prihvat ćemo odgovor A, jer će nam se buržoaski karakter odgovora B učiniti isto toliko neprihvatljiv koliko i romantičarska apsurdnost odgovora C. Ali zar i to nije romantičizam kada imamo toliko poverenje u sebe da odbacujemo svako predviđanje a svaku predostrožnost, da mislimo najzad da ćemo, ma šta se desilo, uprkos svemu — a možda i sami protiv svih — uvek biti u stanju da nadoknadimo strah i izvuzemo se iz teške situacije?

nije ono za koje se misli da je: ja, ti, on, ništa ne znače, ne postoje sami po sebi. Sebe otkrivam kroz tebe, mi postojimo samo jedan pomoću drugoga; ti, on ili ja zavisimo jedni od drugih — I od svih ostalih zajedno. A taj odnos sa drugima, jedini koji nam daje smagu, ne uspostavlja se u providnosti čistih ideja: on se uspostavlja u neprozirnosti jedne datosti, u jednoj telesnoj, prostornoj i vremenskoj slučajnosti koja predstavlja uslov njegovog nastajanja ali ga — u tome i jeste stvar — uslovljava na način koji nam uvek ostaje u većoj ili manjoj meri nepoznat. I naše najizumitnije biće zavisno je od drugih, ali uopšte ne znamo u kojoj meri i kroz kakve posredne forme zavisnosti, ali se oslanjemo na druge i pomoću njih dosegaemo do lične autonomije; jer je i sama naša slobodna funkcija njihove slobode. Ako je moguće označiti jedan osnovni strah koji bi bio uzrok svakog određenog straha, njegovo poreklo treba bez sumnje tražiti na nivou ove dijaletike: slobodan sam i nisam slobodan, prepušten sam samom sebi i sam po sebi ne značim ništa, — ili, konkretnije, sposoban sam za sve ono za što me drugi smatraju sposobnim... Ako se bojim, tome je razlog što se osećam totalno odgovornim, totalno angazovanim u svakom svome činu, i što u isti mah znam da će okolnosti — ali i boja moje kože, boja moga glasa i boja mojih očiju — uticati u velikoj meri na stav drugoga prema samim tim činovima. Strah treba da bude prevaziđen, ali trebalo bi da smo anđeli da ga nikada ne bismo osetili; jer on je zapisan u našoj ljudskoj sudbini zato što je posledica njenih najosnovnijih protivretnosti. Realnost iz koje strah nastaje

ISPRAVKA

Omaškom na poslednjoj strani ispalilo je da su svi likovni prizori u ovom broju uzeti iz knjige „Preobraženja“ Sandora Veresa, odakle ga uzeti, u stvari, samo crtači Janosa Bernika na prvoj i poslednjoj strani.

OBAVEŠTENJE

OBAVEŠTAVAMO ČITAOCE I PRETPLATNIKE DA JE REDAKCIJA, ZBOG POVEĆANOG BROJA STRANA LISTA I ZBOG POSKUPLENIJA STAMPARSKIH USLUGA, PRINUĐENA DA OD 1. JANUARA 1986. GODINE POVISI PRODAJNU CENU „POLJA“ NA 1 N. DINAR (100 STARIH).
GODISNJA PRETPLATA IZNOŠI 10 N. (1.000 STARIH) DINARA.

Preveo sa francuskog BRANKO JELIĆ